

Vastencyclus 2019: Delen is het nieuwe hebben

(1) De verlokking om 'alles' te hebben

Lezing

Vervuld van de heilige Geest ging Jezus weer weg van de Jordaan. Hij werd door de Geest naar de woestijn gevoerd, waar Hij veertig dagen verbleef en door de duivel op de proef werd gesteld. Gedurende die dagen at Hij niets en toen ze voorbij waren, kreeg Hij honger. De duivel zei nu tot Hem: 'Als Gij de Zoon van God zijt, beveel dan aan die steen daar, dat hij in brood verandert.' Jezus gaf ten antwoord: 'Er staat geschreven: De mens leeft niet van brood alleen.' Daarop voerde de duivel Hem omhoog en toonde Hem in een oogwenk alle koninkrijken der wereld, en de duivel sprak tot Hem: 'Heel dat machtsgebied zal ik U geven, want het is mij in handen gesteld en ik geef het aan wie ik wil. **7**Als Gij dus in aanbidding voor mij neervalt, zal het in zijn geheel van U zijn.' Toen antwoordde Jezus hem: 'Er staat geschreven: De Heer uw God zult Gij aanbidden en Hem alleen dienen.' Daarna bracht de duivel Hem naar Jeruzalem, plaatste Hem op de bovenbouw van een tempelpoort en sprak tot Hem: 'Als Gij de zoon van God zijt, werp U dan vanaf deze plaats naar beneden; want er staat geschreven: Aan zijn engelen zal Hij omtrent U het bevel geven U te beschermen en zij zullen U op de handen nemen, opdat Ge uw voet niet zult stoten aan een steen.' Maar Jezus gaf hem ten antwoord: 'Er is gezegd: Gij zult de Heer uw God niet op de proef stellen.' Toen gaf de duivel al zijn pogingen om Hem te verleiden op en verwijderde zich van Hem tot de vastgestelde tijd.

Lc 4,1-13

Toespraak

Inleiding

Met schroom: goeiemorgen zussen en broers

Ik heb me de hele week afgevraagd waarom ik hier nu sta. Dat was eigenlijk niet de bedoeling. Initieel ben ik een toeschouwer, een luisteraar, een achterafdenker, ... zelden een spreker.

Maar toen Hilde en Patrick extra hulp vroegen bij het voorbereiden van de veertigdagentijd heb ik simpel ja gezegd. Samen met Nele werkten we aan het thema 'Delen is het nieuwe hebben'.

Voor de zes vieringen in deze periode maken wij gebruik van een spiegel als beeld.

Vandaag staan we loodrecht voor de spiegel en kijken we oog in oog naar onszelf.

Ik laat drie woorden op jullie los: **delen, hebben en woestijn**.

Het eerste woord: DELEN

- Delen is geen evidentie schrijft een bezorgde moeder op haar blog. Mijn kleine meid wil haar speelgoed niet delen met anderen en morgen is het haar verjaardagsfeestje. Help!
- In De Andere Film kreeg ik enkele weken geleden een gelijkaardig beeld. Summer 1993 brengt het meisje Frida in beeld dat opgenomen wordt in het gezin van haar tante omdat haar moeder overleden is. Het meisje maakt haar reistas leeg in het bijzijn van haar jonger stiefzusje. Ze haalt er de ene na de andere knuffel of pop tevoorschijn en etaleert die met de nodige commentaar

op het schap boven haar bed. Tot driemaal toe herhaalt zij haar eis tegenover haar stiefzus: “Daar kom jij niet aan, dit is van mij, beloof je dat?”

Er zijn in dit nieuw samengesteld gezin heel wat spanningen. Zo erg dat Frida op een nacht besluit te vertrekken. Ze verzamelt haar spullen in de reistas en door het tumult wordt haar stiefzus wakker en vraagt wat er gaande is. “Ik ga weg.”, antwoordt de nieuwkomer. Ze bemerkt het droeve gelaat van haar stiefzus, opent haar tas en haalt een barbiepop boven. “Ga je er goed voor zorgen?” Zo neemt ze afscheid.

- Broederlijk Delen is een oude bekende die ons elk jaar inspireert. Tof is het feit dat het vertrouwde magazine ‘Verdraaid’ een nieuwe naam krijgt, nl. MEEgedeeld.
- Adri nam vorige week het woord en opperde: “Delen is vermenigvuldigen”. Een doordenkertje. Ik moest even slikken. Delen – de vierde basisbewerking met getallen – is niet de lieveling van leerlingen. En als je dan ook nog extra vragen begint te stellen als: wat is de rest bij deze staartdeling? Of heb je al de negenproef gemaakt? Dan wordt het magisch en mensenvreemd in de les. En toch, Adri, ik ben het met je eens, want hoe vaker er gedeeld wordt hoe meer mensen er baat bij hebben.
- Voor de spiegel.
Delen is steeds opnieuw ‘keuzes maken’ die je op één of andere manier verbindt aan een andere.

Het tweede woord: HEBBEN

- Het begrip ‘hebben’ herinnert mij aan het gedicht van Ed Hoornik.

Hebben en zijn

*Op school stonden ze op het bord geschreven.
Het werkwoord hebben en het werkwoord zijn;
Hiermee was tijd, was eeuwigheid gegeven,
De ene werkelijkheid, de andre schijn.*

*Hebben is niets. Is oorlog. Is niet leven.
Is van de wereld en haar goden zijn.
Zijn is, boven die dingen uitgeheven,
Vervuld worden van goddelijke pijn.*

*Hebben is hard. Is lichaam. Is twee borsten.
Is naar de aarde hongeren en dorsten.
Is enkel zinnen, enkel botte plicht.*

*Zijn is de ziel, is luisteren, is wijken,
Is kind worden en naar de sterren kijken,
En daarheen langzaam worden opgelicht.*

- Twee ervaringen komen mij opzoeken. Op een zomers warme avond kwamen de stoelen op straat. Ja, dat gebeurt nog in Brugge-stad. Er heerst een gezellige sfeer en wandelaars raken aan de babbel. Dan wordt al snel nog een extra stoel buiten gehaald. De grapjas van de buurt kleeft een drietal 50 cent munten op de keien van de straat. Ze blinken in de zon. Elke voorbijganger wordt discreet in 't oog gehouden. Nogal wat wandelaars bukken zich en proberen het muntstuk op te rapen. Sommigen kijken snel om zich heen en tonen enige vorm van schaamte of reppen zich snel uit de voeten. Anderen moeten plots de veters van hun schoenen op orde brengen. Nu en dan is er applaus en een spontane blijheid of een metersbrede glimlach om de geslaagde grap.

Wat is er toch mis met dat hebben? Met ons inhalig karakter? In het gedicht is er weinig mededogen met het hebberig karakter van mensen. Zouden we niet vreemd opkijken als geen enkele passant halt zou houden om te rapen?

- De tweede ervaring doet mij terugdenken aan een klaservaring. In het tweede lesuur wordt er op de deur geklopt. De directeur wenkt mij naar buiten. Toen ik terug binnenkwam in de klas ging er een vreemde spanning in de lucht. Ik was op mijn hoede en vroeg wat er scheelde en dan krijg je natuurlijk het voor de hand liggende antwoord. Niets, meneer. En toch bleef de klas stil rumoer ademen. Een grap op komst? Wie weet. Toen kort daarna de bel rinkelde was de klasruimte sneller leeg dan gewoonlijk. Er was iets. Dus keek ik uit het raam naar de klasgroep op de speelplaats. Er was iets gaande, dat was duidelijk. Zelfs andere klassen werden opgezocht en het geheim rolde verder. Drie dagen later zat ik constant te glimlachen aan mijn tafel, want alle leerlingen hadden alle vragen correct op de gemaakte toets. Ze hadden dus mijn vragen op de één of andere manier gejat. Ik heb iedereen 11 op 10 gegeven. Zij waren dik-blij. Toen iemand vroeg naar dat extra punt liet ik hen weten dat ik het geweldig apprecieerde dat iedereen de vragen en de antwoorden had gekregen, dus ook diegenen die wat minder goed in de groep lagen of diegenen van wie ma of pa lieten horen ik was ook niet goed voor wiskunde. Zij hadden hun 'hebben' volkomen 'gedeeld'.

- Voor de spiegel

Wat je bezit in welke vorm ook stelt je ook dan telkens voor de keuze. Wat en hoe kan ik hebben delen met een andere.

Het derde woord: WOESTIJN

- Als je met de letters van woestijn wat speelt kom je al snel uit bij woestijn. Dit wijst naar chaos, wanorde, onleefbaarheid, onmenselijkheid, ... de jungle. Het is dus geen plaats naast of ver van onze wereld en maatschappij. Het is geen afgezonderd bezinningsoord.
- Het doet mij denken aan twee begrippen uit de fysica. Ken je het spel waar een ketting van mensen gemaakt wordt. De eerste persoon draait om zijn as en brengt de ketting in beweging. Het zorgt ervoor dat de buitenste schakel zo rap moet rennen, om uiteindelijk los te laten. De middelpuntvliedende kracht. Ik moet daar heel vaak aan denken. Hoeveel mensen worden op die manier losgereden. Daarnaast bestaat ook de middelpuntzoekende kracht. Concreet heb ik het dan over dialoog,

luisterbereidheid, verbinding, veerkracht, heling, ... Je wordt keer op keer uitgenodigd, welkom geheten, getroost, genezen, ...

- Jezus wordt door de duivel bekoord.
Ik kan mij heel levendig voorstellen dat als je de platte stenen ziet in de woestijn en je hebt grote honger, dat je denkt aan platte broden. Het idee laat je niet meer los. Je lijkt niet meer vrij te zijn. Elke steen herinnert je aan brood. Is dat niet met elke bekoring het geval?
- De eerste bekoring situeert zich op het vlak van de economie. Hoe kunnen we weerstaan? Door geld en bezit om te buigen naar (herver)delen en solidariteit.
De tweede bekoring situeert zich op het vlak van de politiek. Hoe kunnen we weerstaan? Macht ombuigen naar dienstbaarheid, geweld omkeren naar mededogen, pech veranderen in gerechtigheid.
De derde bekoring situeert zich op het vlak van de religie. Hoe kunnen we weerstaan?
Blind Godsvertrouwen ombuigen naar hoop en perspectief voor kleine mensen.
- In de film Der Hauptman enkele weken geleden in De Andere Film vindt het hoofdpersonage in een kapotgeschoten (woestijn)landschap een legervoertuig. Op de achterbank stond een koffer. De deserteur opent de kist en ziet het uniform liggen van een kapitein. Zijn gelaat wordt een grimmig-glunderen en net dit beeld laat mij niet los. Hij trekt het pak aan. Wat volgt is een regelrechte gruwel. Walgelijk is een betere term.
Nadien moest ik denken aan de titel van een tv-programma. Wat als...? Wat als hij gruwelt van dit uniform. Genoeg oorlog gezien en mee-gemaakt.
- Voor de spiegel.
Elke woestijn, elke bekoring nodigt uit om een duidelijke keuze te maken. Wir schaffen das. I have a dream. Yes we can.

Tot slot

Ik wil even de spiegel terughalen. Kijk naar jezelf, kijk er doorheen. Laat je inspireren.

Monique gaf ons enkele weken geleden de woorden: "Vrees niet."

Ik bid met Oosterhuis:

*Wek in ons geweten
woede en schaamte
dat wij omkeren,
naar uw woord.*

Een warme groet.

Antoon Verleye
De Lier, 10 maart 2019